

Praktikum iz operativnih sistema

Lekcija 6: Raspoređivanje periodičnih poslova (II)

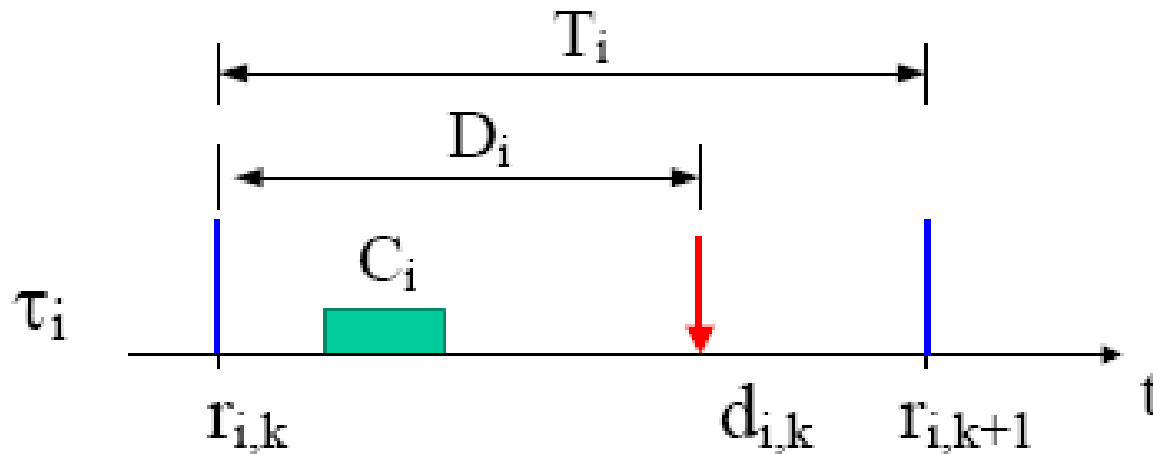
zima 2019/2020

Prof. dr Branimir Trenkić

Proširenje na poslove sa $D < T$

- Dosadašnja analiza pasporedljivosti skupa periodičnih poslova – hipoteze **A1**, **A2**, **A3** i **A4**
- **Hipoteza A3** - Sve instance periodičnog posla τ_i imaju isti relativni deadline D_i , koji je jednak periodi T_i
- Ova hipoteza dozvoljava izvršavanje instance bilo gde unutar periode – to u realnim aplikacijama vrlo često nije slučaj
- **Relaksiranje uslova A3** će omogućiti **fleksibilniji model** procesa

Proširenje na poslove sa $D < T$

- Algoritmi raspoređivanja:
- **DM** (*Deadline Monotonic*): $p_i \leftrightarrow 1/D_i$ (*statički*)
- **EDF** (*Earliest Deadline First*): $p_i \leftrightarrow 1/d_i$ (*dinamički*)

DM (*Deadline Monotonic*)

- Proširenje RM- algoritma u slučajevima kada poslovi ***mogu imati relativne deadline-ove manje od njihovih perioda***
- DM način dodele prioriteta ***relaksira*** uslov $D_i = T_i$ unutar šeme raspoređivanja sa statičkim prioritetima
- Svaki periodični posao τ_i je dat sa:
  - fazom Φ_i
  - vremenom izvršavanja u najgorem slučaju C_i
  - relativnim deadline-om, D_i
  - periodom T_i

DM - Analiza rasporedljivosti

- **Verifikacija izvodljivosti** skupa poslova sa deadline-ovima koji **nisu jednaki** periodama, može biti izvršena ***RM testom rasporedljivosti*** skupa
- **Modifikacija testa** – redukovanje perioda posla sa relativnim deadline-ovima:

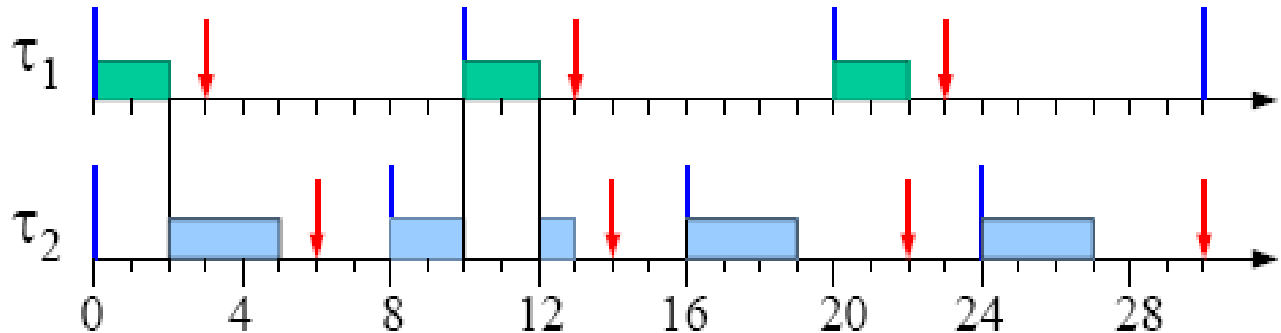
$$U_p = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{D_i} \leq n \left(2^{\frac{1}{n}} - 1 \right)$$

- ***Ovaj test nije optimalan – vrlo je pesimističan (precenjuje se opterećenje procesora!)***

DM - Analiza rasporedljivosti

Primer:

	C_i	T_i	D_i
τ_1	2	10	3
τ_2	3	8	6

- Problem sa **ograničenjem** faktora iskorišćenosti procesora:

$$U_p = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{D_i} = \frac{2}{3} + \frac{3}{6} = 1.16 > 1$$

ali, skup poslova je još uvek **rasporedljiv!**

DM - Analiza rasporedljivosti

- Manje pesimistički test rasporedljivosti se može dobiti na sledeći način:
- Ukupno zahtevano procesorsko vreme u najgorem slučaju, desiće se kada se *svi poslovi aktiviraju simultano* (kritična tačka)

Test:

Za svaki posao τ_i , **zbir**

- (i) njegovog *vremena izvršavanja* i
- (ii) *interferencije* (prekidanja) nametnute poslovima većeg prioriteta,

mora biti manji ili jednak od D_i

DM - Analiza rasporedljivosti

- Predpostavimo da su *poslovi uređeni po rastućim relativnim deadline-ovima*:

$$i < j \leftrightarrow D_i < D_j$$

test je dat sa:

$$\forall i: 1 \leq i \leq n \quad C_i + I_i \leq D_i$$

gde je I_i mera interferencije na posao τ_i :

$$I_i = \sum_{j=1}^{i-1} \left\lceil \frac{D_i}{T_j} \right\rceil C_j$$

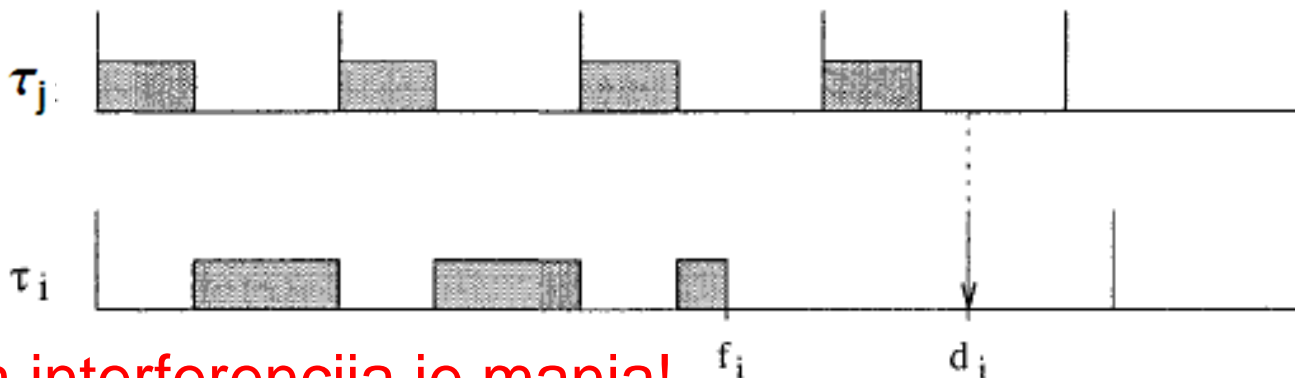
DM - Analiza rasporedljivosti

- ***Ovaj test je dovoljan mada nije potreban*** za garanciju rasporedljivosti skupa poslova

- Razlog:

I_i se računa sa pretpostavkom da posao višeg prioriteta τ_j utiče tačno $\lceil D_i/T_j \rceil$ puta na posao τ_i

- Što ne mora biti tačno:

Aktuelna interferencija je manja!

Potreban i dovoljan uslov testa

- Analiza bazirana na **vremenu odziva** (**response time analysis**)
- Za svaki posao τ_i , izračunava se **interferencija** izazvana poslovima višeg prioriteta:

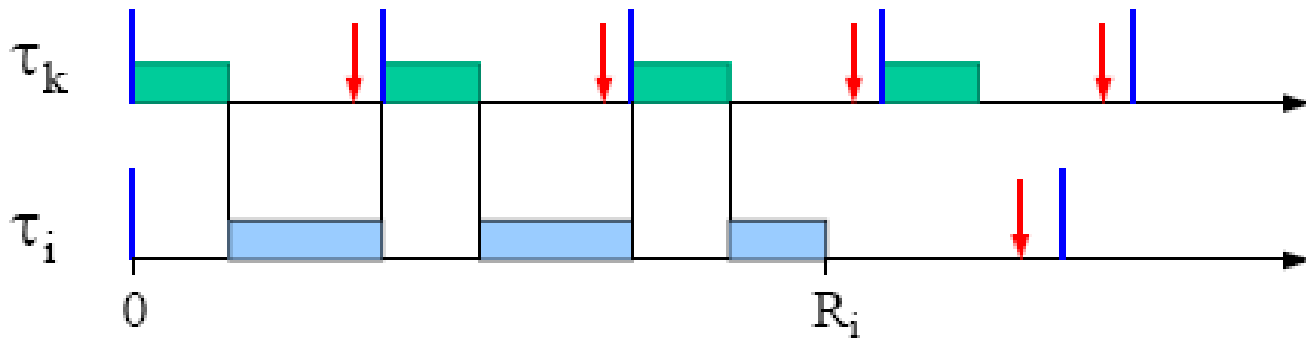
$$I_i = \sum_{D_k < D_i} C_k$$

- Izračunava se zatim **vreme odziva** kao

$$R_i = C_i + I_i$$

- Zatim **verifikacija** ako je $R_i \leq D_i$

Proračun interferencije

- Interferencija **posla** τ_k na izvršenje posla τ_i u intervalu **$[0, R_i]$** :

$$I_{ik} = \left\lceil \frac{R_i}{T_k} \right\rceil C_k$$

- Interferencija **svih posla** sa višim prioritetom na posao τ_i :

$$I_i = \sum_{k=1}^{i-1} \left\lceil \frac{R_i}{T_k} \right\rceil C_k$$

Proračun vremena odziva

$$R_i = C_i + \sum_{k=1}^{i-1} \left[\frac{R_i}{T_k} \right] C_k$$

- **Iterativno rešenje** proračuna:

$$R_i^{(0)} = \sum_{k=1}^i C_k$$

$$R_i^{(s)} = C_i + \sum_{k=1}^{i-1} \left[\frac{R_i^{(s-1)}}{T_k} \right] C_k$$

sve dok je $R_i^{(s)} > R_i^{(s-1)}$

Proračun vremena odziva

- Kada **uslov iteracija** prestane da važi, dobija se **konačna vrednost** za R_i :

$$R_i = R_i^{(s)} = R_i^{(s-1)}$$

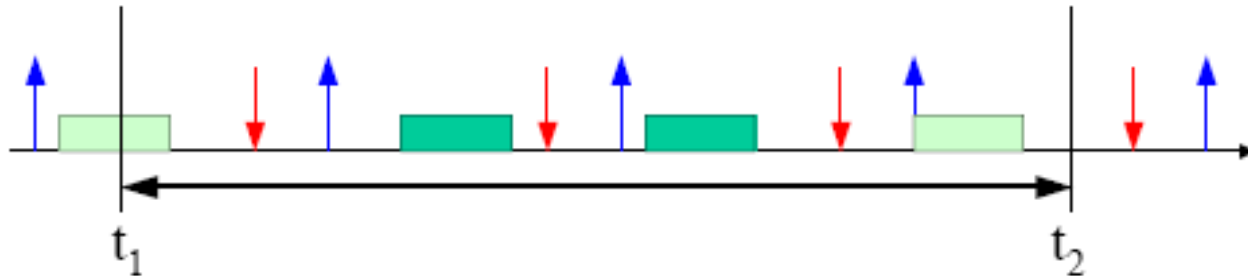
- Ostalo je samo još proveriti uslov rasporedljivosti - $R_i \leq D_i$

Dinamičko dodeljivanje prioriteta

- **EDF:**
- Raspoređivanje bazirano na ***apsolutnim deadline-ovima***
- ***Analiza rasporedljivosti:***
- Bazira se na kriterijumu **zahtevanog procesorskog vremena** (***processor demand***):

U bilo kom intervalu, ***zbir zahteva za procesorskim vremenom*** svih poslova iz skupa, ***ne sme biti veći*** od respoloživog vremena

Proračun potrebnog procesorskog vremena

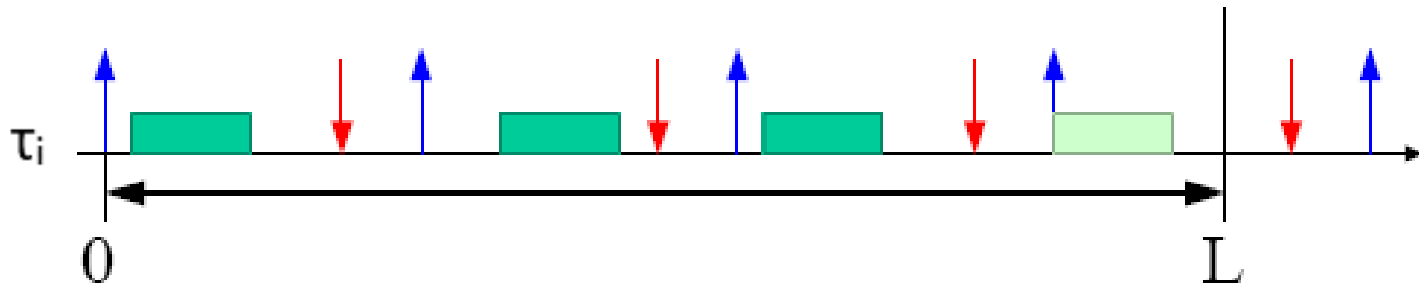
- Potrebno da se obrade **sve instance** posla τ_i za koje važi:
  - *release time* (aktiviranje) – **posle ili jednak** t_1
  - *deadline* – **pre ili jednek** t_2

Uslov rasporedljivosti!

$$g(t_1, t_2) = \sum_{\substack{d_i \leq t_2 \\ r_i \geq t_1}} C_i$$

$$\leq (t_2 - t_1)$$

Proračun potrebnog procesorskog vremena

- Potrebno **procesorsko vreme** na intervalu $[0, L]$

za posao τ_i :

$$g_i(0, L) = \left(\left\lfloor \frac{L - D_i}{T_i} \right\rfloor + 1 \right) C_i$$

- Za ceo **skup od n** periodičnih **poslova**:

$$g(0, L) = \sum_{i=1}^n \left\lfloor \frac{L - D_i + T_i}{T_i} \right\rfloor C_i$$

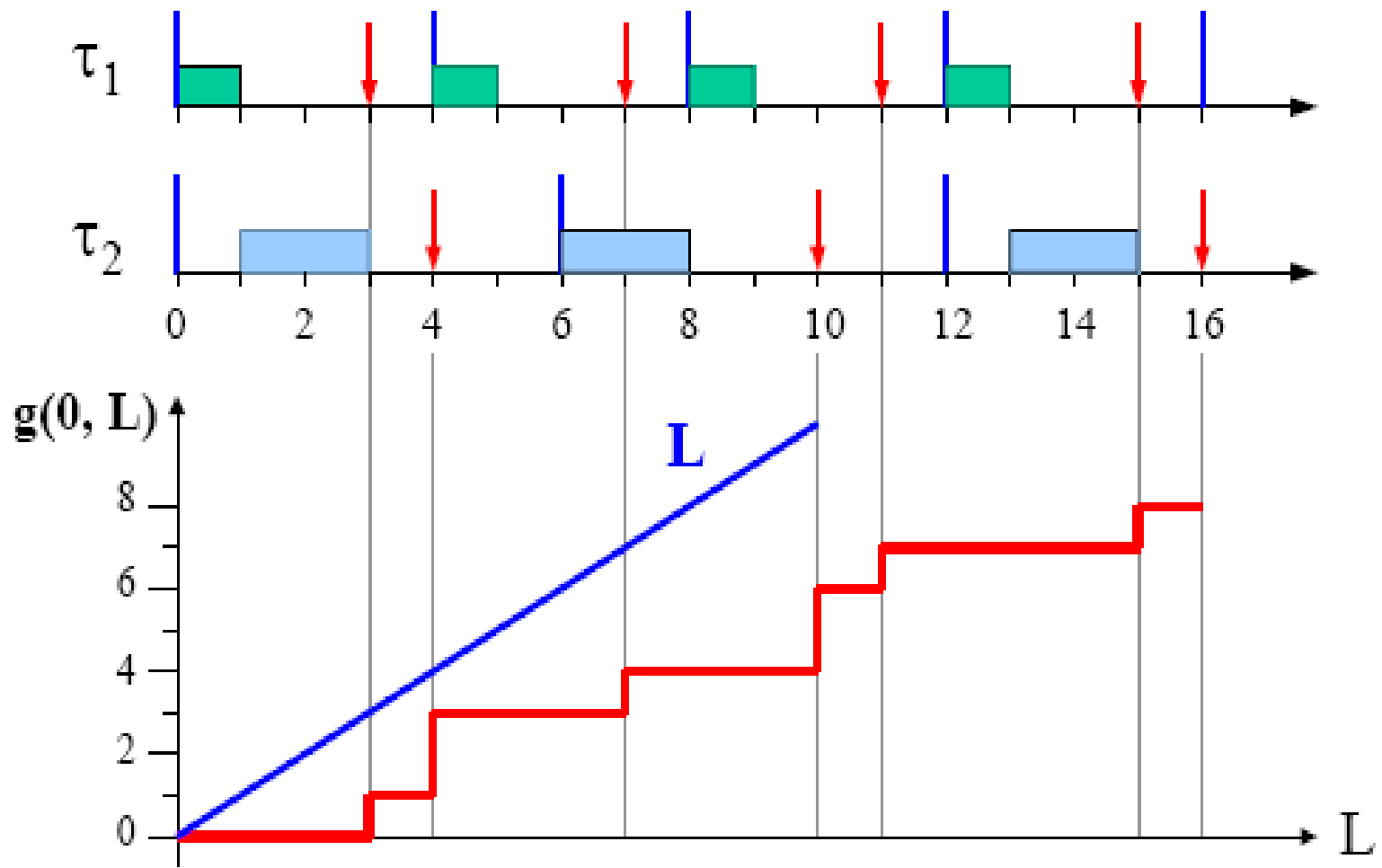
Testiranje zahteva

$$\forall L > 0, \quad g(0, L) \leq L$$

- **Pitanje:**

Kako ograničiti broj intervala u kojima ćemo izvršiti testiranje?

Primer

Ograničenje složenosti proračuna

- Kako je $g(0,L)$ **step- funkcija**
provera izvodljivosti se može vršiti **samo u tačkama deadline-a** (gde ova funkcija menja vrednost)
- Ako su poslovi **sinhroni** i $U_p < 1$
provera izvodljivosti se vrši najviše u **hiper-periodu H (*najmanji zajednički sadržalac*)**:

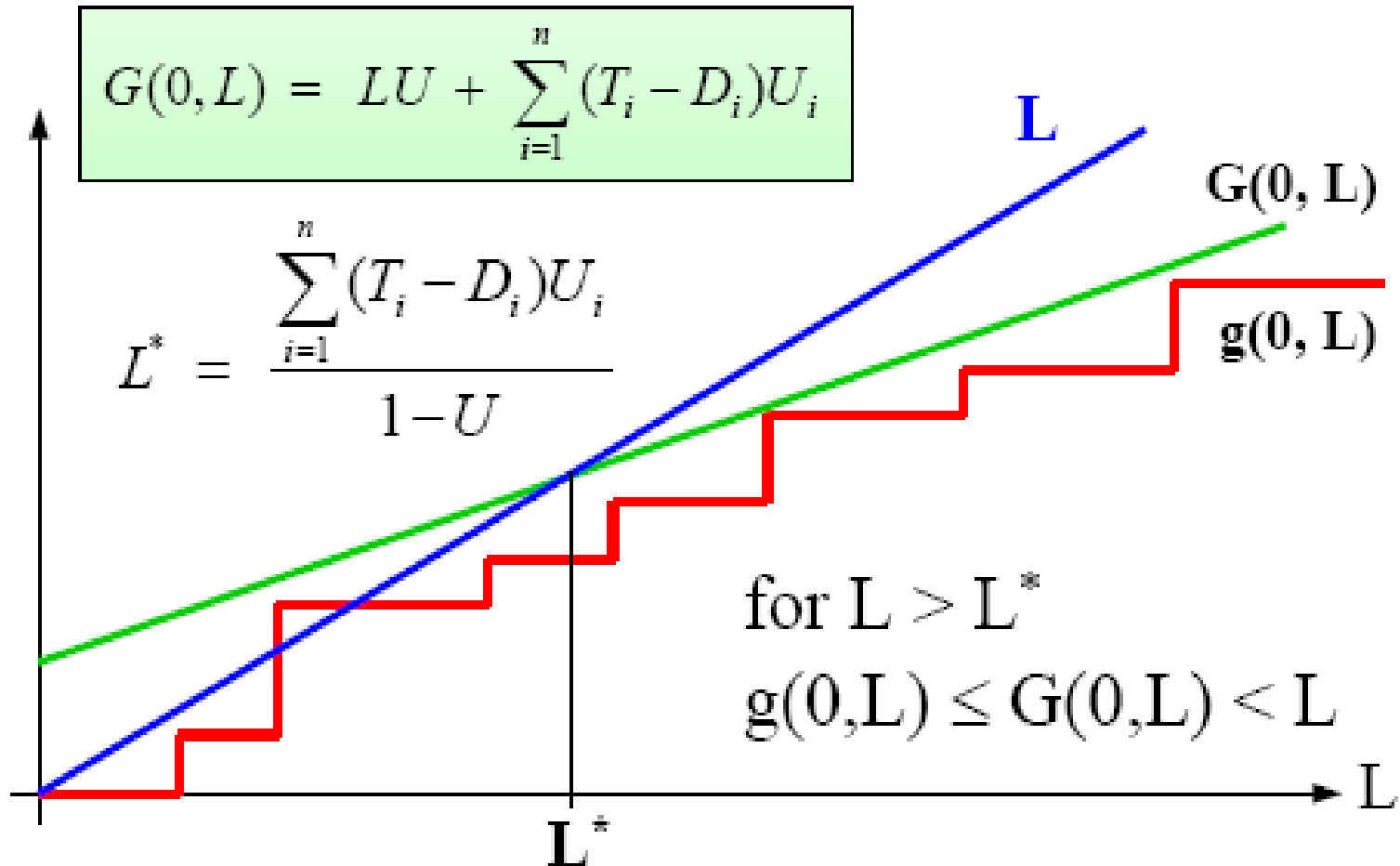
$$H = \text{NZS}(T_1, \dots, T_n)$$

Ograničenje složenosti proračuna

- Pored toga, važi: $g(0,L) \leq G(0,L)$

$$\begin{aligned} G(0,L) &= \sum_{i=1}^n \left(\frac{L + T_i - D_i}{T_i} \right) C_i \\ &= \sum_{i=1}^n L \frac{C_i}{T_i} + \sum_{i=1}^n (T_i - D_i) \frac{C_i}{T_i} \\ &= LU + \sum_{i=1}^n (T_i - D_i) U_i \end{aligned}$$

Ograničenje složenosti proračuna

Ograničenje složenosti proračuna

$$\forall L \in D, \quad g(0, L) \leq L$$

$$D = \{d_k \mid d_k \leq \min(H, L^*)\}$$

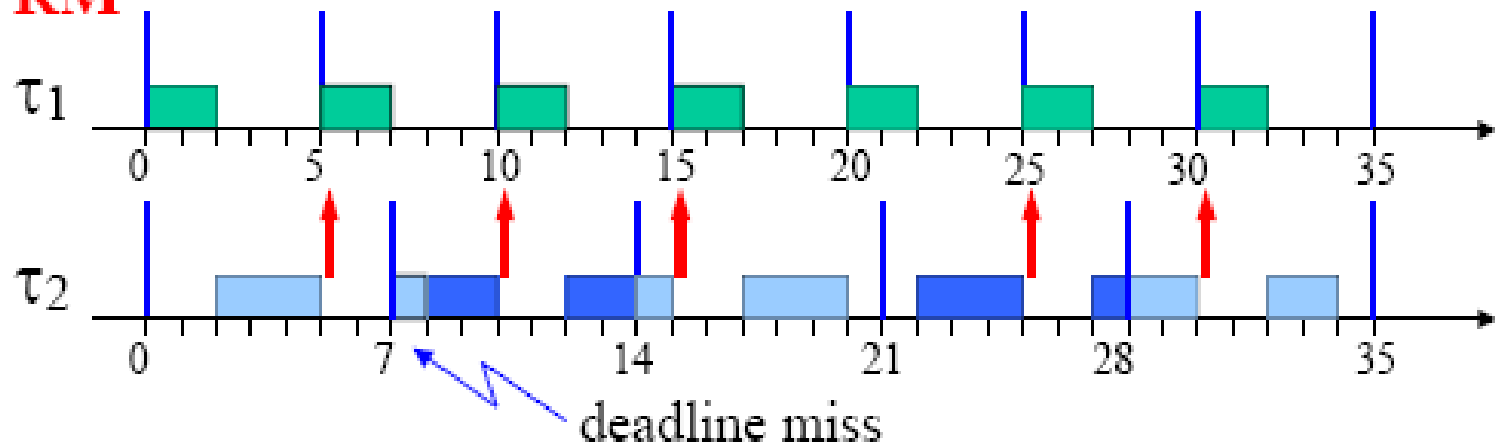
$$\begin{cases} H = \text{lcm}(T_1, \dots, T_n) \\ L^* = \frac{\sum_{i=1}^n (T_i - D_i)U_i}{1-U} \end{cases}$$

Zaključak

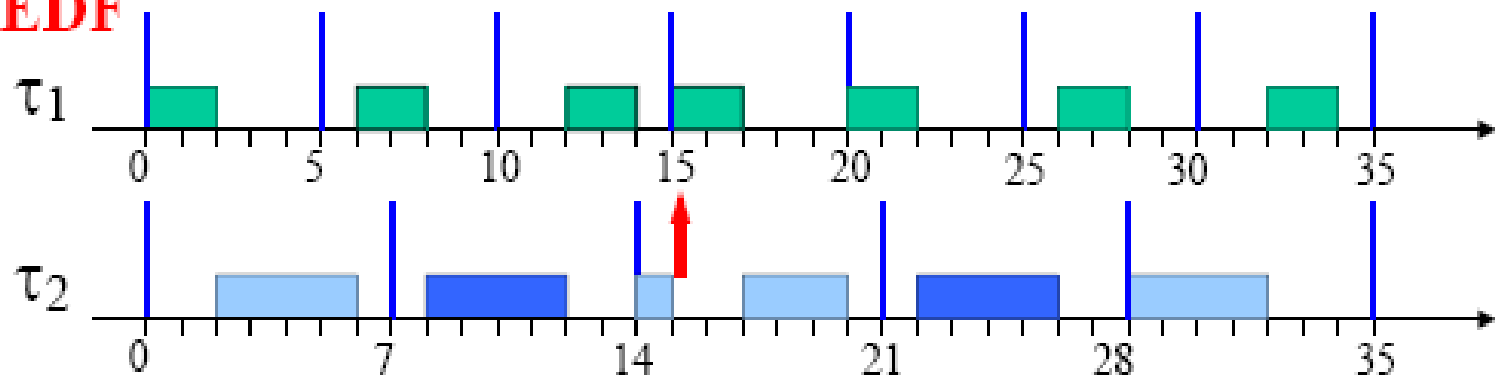
- Tri pristipa raspoređivanja:
- **Off-line** konstrukcija (Ciklično raspoređivanje)
- **Statička** dodela prioriteta (RM, DM)
- **Dinamička** dodela prioriteta (EDF)
- Tri analitičke tehnike:
- Ograničavanje iskorišćenosti procesora $U \leq U_{lub}$
- Analiza vremena odziva $\forall i R_i \leq D_i$
- Kriterijum zahteva za procesorskim vremenom $\forall L g(0, L) \leq L$

Prebacivanje konteksta

RM

EDF

RM vs. EDF : Zaključak

- **EDF:**
- Mnogo **efikasniji**
- **Redukuje** prebacivanje konteksta
- **RM:**
- **Jednostavan za primenu** u komercijalnim sistemima realnog vremena